

Når et barns omsorgssituasjon vekker bekymring

Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?

Amalie Kverneng Sandnes
[kandidatnummer: 21]

Bacheloroppgave
[BHBAC3980]

Trondheim, April 2022

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	2
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	2
1.2 Oppgavens struktur	3
1.3 Begrepsavklaring	3
2.0 Teori	4
2.1 Barns rett til beskyttelse mot vold og overgrep	4
2.2 God nok omsorg	5
2.3 Omsorgssvikt	5
2.4 Ansvar og roller	6
2.5 Kompetanseutvikling hos barnehagepersonalet	7
2.6 Samarbeid	8
2.6.1 Internt samarbeid	8
2.6.2 Eksternt samarbeid	9
2.6.3 Foreldresamarbeid	10
3.0 Metode	12
3.1 Valg av metode	12
3.2 Planlegging av datainnsamling og adgang til felten	12
3.3 Strategisk utvalg	13
3.4 Informasjon om informantene	13
3.5 Gjennomføring	13
3.6 Analysearbeid	14
3.7 Metodekritikk	15
3.7.1 Validitet	15
3.7.2 Relabilitet	15
3.8 Etske retningslinjer	16
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	17
4.1 Ansvar og roller	17
4.2 Kompetanseutvikling hos barnehagepersonalet	18
4.3 Internt samarbeid	21
4.4 Eksternt samarbeid	23
4.5 Foreldresamarbeid	24
5.0 Oppsummering og avslutning	26
6.0 Litteratur	28
7.0 Vedlegg	30
7.1 Vedlegg 1: Intervjuguide	30

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Ifølge statistisk sentralbyrå, hadde 93,4% av barn i alderen 1-5 år plass i barnehagen i 2021 (SSB, 2022). Som ansatt i barnehage, møter man et mangfold av både barn og voksne.

Dessverre er det slik at noen barn ikke har en optimal omsorgssituasjon. Disse barna er da avhengig av at voksenpersoner i nettverket rundt oppdager dem, slik at de kan få den hjelpen de trenger. Som statistikken over viser, går store deler av barna i Norge i barnehagen. Dette gjør at barnehagepersonalet er tett på barna og er en stor del av deres liv. Barnehagen er dermed i en posisjon hvor de kan oppdage og forebygge omsorgssvikt.

I tillegg sier Bufdir (2021) at barnehagen er den viktigste melderer for barn i barnehagealder, og siden 2017 har antallet bekymringsmeldinger fra barnehager gått ned hvert år. I 2020 var antallet meldinger fra barnehager på det laveste i løpet av perioden 2013-2020. Dette kan fremheve viktigheten av at barnehagepersonalet innehar kunnskap om temaer som kan vekke bekymring. Kunnskap er viktig for å kunne melde fra om bekymringer til barnevernet, slik at barnet på best mulig måte kan få hjelp og støtte. Målet for denne oppgaven er å finne ut hvordan barnehagepersonalet arbeider dersom det oppstår mistanke om omsorgssvikt. Et slikt arbeid kan berøre flere områder og ulike typer samarbeid, og kunnskap om dette arbeidet vil være nyttig som nyutdannet barnehagelærer. Å jobbe med denne tematikken vil kunne gi mer innsikt og kunnskap. Denne oppgaven ser derfor nærmere på barnehagepersonalets arbeid i omsorgssituasjoner som bekymrer, gjennom følgende problemstilling:

Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?

Jeg velger i denne oppgaven å se på hvordan ulike personer som en del av en personalgruppe arbeider med omsorgssituasjoner som bekymrer. Dette er på grunn av at hele personalet er viktig for barnets tid i barnehagen, og det er interessant å se på hvordan de ulike rollene fungerer i arbeidet.

1.2 Oppgavens struktur

I oppgavens første del har jeg presentert problemstillingen og forklart bakgrunnen for den.. Videre består oppgaven av en teoridel, metodedel, samt en del med presentasjon av funn og drøfting.

1.3 Begrepsavklaring

I denne oppgaven benytter jeg meg av begrepet *omsorgssvikt*, som i knyttes til manglende omsorg for et barn. Dette innebærer barn som blant annet er utsatt for psykisk og fysisk vold, seksuelle overgrep og vannskjøtsel. I teorikapitlet vil jeg definere begrepet ytterligere. Når jeg skriver om foreldre, vil dette også innebære andre omsorgsgivere. Altså de som har ansvaret for barnet.

2.0 Teori

I dette kapitlet vil jeg belyse det teoretiske grunnlaget for mitt forskningsprosjekt. Innholdet kan ses i forbindelse med problemstillingen «Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?» samt i presentasjon av funn og drøfting som finner sted senere i oppgaven. Jeg begynner teorikapitlet med å sette søkelys på barns rett til beskyttelse mot vold og overgrep ut fra barnehageloven, rammeplanen og FNs konvensjon om barnets rettigheter. Videre vil jeg gjøre rede for omsorgssvikt og hva god nok omsorg er, for så å gå inn på ansvar og roller, kompetanseutvikling hos barnehagepersonalet, samt internt samarbeid, eksternt samarbeid og foreldresamarbeid

2.1 Barns rett til beskyttelse mot vold og overgrep

I barnehageloven §46, Opplysningsplikt til barnevernet, står det at enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til barneverntjenesten uten ugrunnet opphold

- a) når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt,
- b) når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,
- c) når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.

(Barnehageloven, 2005, §46).

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver sier at barnehagen er viktig for kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon gjennom daglige møter med barna. Videre skal personalet ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. barnehageloven § 22 (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Første del i artikkel 19 i FNs barnekonvensjon sier at:

Partene skal treffe alle egnede lovgivningsmessige, administrative, sosiale og opplæringsmessige tiltak for å beskytte barnet mot alle former for fysisk eller psykisk

vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnytting, herunder seksuelt misbruk, mens en eller begge foreldre, verge(r) eller eventuell annen person har omsorgen for barnet.

(Barnekonvensjonen, 2003, artikkel 19).

2.2 God nok omsorg

I bekymringssituasjoner rundt et barn, er det sentralt for barnehagepersonalet å vite hva som oppfattes som god omsorg og mindre god omsorg. I tillegg er det vesentlig å ha kunnskaper om omsorg og tilknytning (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 107). Derfor vil jeg i denne delen av teorikapitlet gi leseren en innføring i hva god omsorg og tilknytning er.

Emilsen og Bratteruds defineres omsorg som omtanke, interesse, oppmerksomhet og engasjement overfor andre mennesker, samt at man er i stand til å handle (2020, s. 107). Killén (2021, 2021, 164) presiserer at alle barn knytter seg til sine omsorgspersoner. I sin tilknytningsteori, hevder John Bowlby at tilknytningsatferd har som funksjon å holde barnet nær nok omsorgspersonen til sannsynligheten for å bli beskyttet i situasjoner som oppfattes som farlig øker (Bowlby, 1988, sitert i Killén, 2021, s.164). Tilknytning handler derfor mye om å kunne bruke tilknytningspersonene som trygg base der de kan utforske fra og søke tilflukt om de føler seg truet (Killén, 2021, s. 164). Når barna er i barnehagen, skal de oppleve de ansatte som personer med omsorg for dem. Rammeplanen sier at «Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19).

2.3 Omsorgssvikt

Bufdirs (2018) definisjon av omsorgssvikt er; en vedvarende manglende evne eller vilje hos omsorgspersonene til å møte barnets grunnleggende fysiske, emosjonelle, psykiske, psykiske og medisinske behov. Videre sier Bufdir at omsorgssvikt både kan være tilsiktet og utilsiktet fra omsorgsgiveren. Når det gjelder omsorgssviktende og mishandlende foreldre, påpeker Kvello (2015, s.320) at det er et mindre omfang av samspill enn andre foreldre har, og kvaliteten på spillet er preget av lite glede, engasjement og involvering.

2.4 Ansvar og roller

I dette delkapitlet vil jeg se på barnehageansattes roller i arbeidet med omsorgssituasjoner som bekymrer, i lys av rammeplanens kapittel om ansvar og roller og annen relevant teori. Ifølge rammeplan for barnehagen skal barnehageeier og alle som arbeider i barnehagen sammen bidra til at rammeplanens mål og krav oppfylles i ut fra deres erfaringer og kompetanse. Barnehagen er en lærende organisasjon, noe som betyr at hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, være oppdatert og opptre som tydelige rollemodeller. Til slutt nevnes det at personalet skal ivareta relasjoner mellom barna, mellom barn og personalet, samt mellom personalet og foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.15).

Emilsen og Bratterud (2020, s.37) sier at styrere og pedagogiske ledere skal ha kjennskap til hvilke lover som omhandler plikt tilknyttet bekymring for et barns omsorg og utvikling. Opplysningsplikten nevnes her som viktig når personalet er bekymret for et barns omsorgssituasjon. Opplysningsplikten i sin helhet, kan ses i delkapittelet om barns rettigheter. Styreren har det daglige ansvaret i barnehagen, og skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanens føringer. I tillegg skal styreren sørge for at personalet utvikler en felles forståelse for disse føringene. Styreren har også ansvar for at barnehagen har innarbeidet rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, som skolen, helsestasjonen, PP-tjenesten og barnevernet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.16). Det er for det meste styreren som har kommunikasjon med barneverntjenesten. Alle ansatte må vite om opplysningsplikten, selv om det er styreren som har ansvar for arbeidet med meldingen til barnevernet. Styreren har også ansvaret for at arbeidet med bekymringen rundt et barns omsorgssituasjon følges opp. I denne sammenhengen er styreren ansvarlig for fordelingen av oppgaver og at helheten blir ivaretatt (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 49).

I avsnittet om pedagogisk leders rolle står det at pedagogisk leder har ansvar for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet i tråd med godt faglig skjønn. Pedagogisk leder skal veilede og sikre at barnehageloven og rammeplanen oppfylles i det pedagogiske arbeidet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.16). Emilsen og Bratterud (2020, s.49) nevner at pedagogisk leder ofte har god kjennskap til hvert enkelt barn i forhold til styreren. Derfor har pedagogisk leder en viktig rolle når bekymring oppstår. I samarbeid med styrer, har

pedagogisk leder ansvaret for at eventuelle observasjoner og kartlegginger gjennomføres og videreformidles til styreren.

2.5 Kompetanseutvikling hos barnehagepersonalet

Larsen og Slåtten (2020, s.160-161) sier at kvaliteten i arbeidet med barna preges av de voksnes kunnskaper. Kunnskaper om barn vil få betydning for hvordan voksne kommuniserer med barn, observerer, og hvordan de tilrettelegger for barna. Mer administrativt arbeid hos pedagogiske ledere fører til at assistenter og fagarbeidere får mer ansvar til å planlegge og utføre pedagogiske opplegg. Mange assistenter uttrykker at de føler seg overlatt til seg selv, på grunn av at pedagogiske ledere er mer borte fra avdelingen og driver mer med administrativt arbeid og møtevirksomhet. Emilsen og Bratterud (2020, s.69) påpeker at manglende kompetanse kan være et hinder for å se barn i risiko. Støtte fra fagfolk kan utgjøre en forebyggende faktor ved risiko for negativ utvikling. Her kan de bidra til et grunnlag for positivt samspill og utvikling. Personalet bør ha kunnskap om barns normalutvikling. Det vil være et godt grunnlag om noe endrer seg (Emilsen & Lehn, 2020, s. 120)

Det finnes strategier som barnehagepersonell og andre profesjonelle bruker for å håndtere sitt forhold til barn og foreldre i risiko- og omsorgssviktsituasjoner. En av disse er *distansering og ansvarsfraskrivelse*. Her kan personalet trekke seg tilbake i selvforsvar følelsesmessig og fysisk og distansere seg fra barnets situasjon (Killén, 2020, s.116-120). Barn som lever i utsatte livssituasjoner, utvikler også mestrings – og overlevelsesstrategier. Disse kan gjøre det vanskelig å se om barnet befinner seg i en risiko- eller omsorgssviktsituasjon. Kort fortalt er det to former for overlevelsesstrategier: Den overdrevent tilpassede og eller den utagerende. Barna i denne gruppen er ofte hypersensitive når det kommer til voksnes signaler om hvordan barn bør oppføre seg. Den andre gruppen er de barna som viser en provoserende, aggressiv, destruktiv og hyperaktiv adferd (Killén, 2020, s. 89).

Kvello sier at «det sies at du tror det ikke før du ser det». Ved omsorgssvikt, mishandling eller seksuelle overgrep, er det motsatt. Man må tro at barn kan utsettes for noe slikt for å kunne oppdage det. Videre sier Kvello at mange fagfolk ikke tror det, eller har kompetanse for å oppdage det. Barn som blir utsatt for omsorgssvikt, burde kunne oppdages tidlig, sett fra dagens kunnskap (Kvello, 2015, s. 52).

Barnehageansatte som opplever bekymring rundt et barns omsorgssituasjon, kan iverksette tiltak de anser som nødvendig i barnets situasjon, nemlig kompensierende tiltak.

Kompenserende tiltak settes inn av de ansatte for å hjelpe barnet i hverdagen (Bratterud & Lehn, 2020, s. 157).

2.6 Samarbeid

2.6.1 Internt samarbeid

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) har i samarbeid med Kunnskapsdepartementet (KD) utviklet veilederen *Til barns beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten* (2009). Ved en mindre grad av bekymring, kan barnehagen kartlegge barnets situasjon for å få tilstrekkelig informasjon som gir grunn til bekymring. Her kan barnehagepersonalet observere barnet og ta notater av ting de ser eller hører, samt notere samtaler med barnet eller foreldrene om det gir grunn for bekymring. Barnehagen kan innkalle til møte med foreldrene om bekymringen. Her bør barnehagepersonalet forklare hvorfor de har kalt inn til møte. Det er sentralt at barnehagen begrunner bekymringen godt, og ikke deler bekymringen på en anklagende måte, men åpen og spørrende. Her bør det også opplyses om hvordan barnehagen og barnevernstjenesten kan hjelpe foreldrene. Dersom barnets omsorgssituasjon er svært alvorlig, må barnehagen i noen tilfeller kontakte barneverntjenesten umiddelbart (BLD & KD, 2009, s.27).

Drugli (2017, s.150) tar for seg primærkontaktmodellen. Primærkontaktmodellen, har som hensikt å legge til rette for tilknytningsrelasjoner mellom personale og barn. Lind (1990, sitert i Drugli, 2017, s.150) sier at det fremmer trygghet for barnet å vite hvem «deres» voksne er på avdelingen. Killén (2020, s.142) sier at barn har behov for tilknytning, og foreldre-barn-samspillet har stor betydning for barnets utvikling. Denne kunnskapen gjelder også for relasjonen mellom barn og barnehagepersonalet. Å ha trygg tilknytning til andre enn foreldrene kan hjelpe barnet i utviklingen. Her er det derfor nødvendig at alle barn får sin kompletterende tilknytningsperson når de begynner i barnehagen, særlig de minste.

Kinge (2016, s.28) belyser barnesamtaler, og hvordan en kan samtale med barn. Ifølge Kinge er det mye som tyder på at personalets hell med å komme i dialog med barnet kan bli avgjørende for hvor langt en kommer i arbeidet mot å hjelpe barn inn i gode utviklingsmønstre. Videre sier hun at barnehagens voksentetthet er en fordel med tanke på

muligheten til å hjelpe barn gjennom omsorgsfull veiledning, støtte og oppfølging. I veilederen *til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barnevernet* (BLD & KD, 2009, s. 26-27) blir det presisert at det kan være nødvendig å ha en samtale med barnet for å finne ut hva barnet tenker om sin egen omsorgssituasjon. Her har den voksne ansvar for å skape tillit til barnet under samtalen. Barnehagepersonalet kan forklare barnet hvordan de kan være til hjelp, samtidig som de forklarer hvorfor de tar kontakt med barnevernet. Her må det imidlertid tas hensyn til barnets alder og modenhet.

Barna forteller til de personene de har tillit til. Derfor er det viktig å diskutere hvem som er best egnet til å gjennomføre strukturerte og planlagte samtaler på forhånd. Det er viktig at barn har kjennskap til egen kropp og aldersrelatert kunnskap om kropp og seksualitet. Barns kunnskap om kropp, samt egne og andres grenser er et viktig element i forebyggende arbeid. Det er sentralt at barn har et adekvat språk for at de skal kunne sette ord på opplevelser som kan gi grunn til bekymring (Emilsen & Lehn, 2020, s. 135-136).

2.6.2 Eksternt samarbeid

I omsorgssituasjoner som bekymrer, vil barnehagen i de fleste situasjoner ha behov for bistand og veiledning fra esterne instanser. Samarbeidet mellom barnehagen og eksterne etater og profesjoner, er viktig for at barn og foreldre skal få den hjelpen de trenger, samt at deres rettigheter blir ivaretatt. Viktige samarbeidspartnere ved bekymring for barns omsorg og utvikling er barneverntjenesten, PPT, helsestasjon, tverrfaglig team og politiet (Emilsen og Bratterud, 2020, s.52). For at barn i utsatte livssituasjoner skal få nødvendig hjelp og oppfølging, må barneverntjenesten og barnehagen ha et godt samarbeid. Reglene om opplysningsplikt, opplysningsrett og taushetsplikt må overholdes i et samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten (Emilsen og Bratterud, 2020, s.37).

Ifølge veilederen *Til barns beste – samarbeid mellom barnehagen og barnverntjenesten* (BLD & KD, 2009, s.21) kan barneverntjenesten bidra med støtte og veiledning til barnehagen.

Anonyme drøftinger til barnevernet kan være aktuelt om bekymringen ikke er så alvorlig at opplysningsplikten oppfylles. Utover opplysningsplikten (Barnehageloven, 2005, §46), er samtykke og anonymisering sentrale hjemmelsgrunnlag i barnehagens formidling av opplysninger til barneverntjenesten. Barnehagen kan gi opplysninger til barneverntjenesten dersom det er nødvendig for å fremme barnehagens oppgaver. Dette gjelder særlig om

opplysningene til barnevernet vil sikre barnet et godt barnehagetilbud. I tillegg kan barneverntjenesten gi opplysninger til barnehagen når det er nødvendig for å fremme barneverntjenestens oppgaver overfor barnet.

Samarbeidet mellom barnehagen og barnevernet baseres på jevn og formalisert kontakt, felles mål for barnet, samt kunnskap om hverandres arbeidsform og arbeidsoppgaver. Videre må et samarbeid bygge på gjensidig respekt for hverandres arbeid og kompetanseområder. Emilsen og Bratterud sier at barnehagen og barneverntjenesten har noe ulik lovregulering når det kommet til taushetsplikten, og er derfor noe som kan skape utfordringer for samarbeidet (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 53).

For eksempel sier barnevernloven (1992, §6-7) at:

Opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan bare gis når dette er nødvendig for å fremme barneverntjenestens, institusjonens, senteret for foreldre og barns eller omsorgssenteret for mindreåriges oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

2.6.3 Foreldresamarbeid

Killén (2020, s.179) presiserer at barnehagepersonalet best kan hjelpe barnet når de vet hva barnet har behov for og eventuelt strever med. Relasjonskompetanse er sentralt i foreldresamarbeidet. Kvaliteten på relasjonen barnehagepersonalet utvikler til foreldrene, har stor betydning for det arbeidet som gjøres med barna. Drugli sier at tillit er selve bærebjelken i en samarbeidsrelasjon. Tillit kan ifølge Hargreaves (Hargreaves,1996, sitert i Drugli, 2019, s.128) defineres som tiltro til et annet menneskes pålitelighet. Maktrelasjonen mellom foreldre og ansatte i barnehagen kan ses på som asymmetrisk, da barnehageansatte har mest makt i relasjonen. Derfor har den ansatte ansvar for at samarbeidsrelasjonen til foreldrene preges av tillit. Her må den ansatte være bevisst sin væremåte i møte med foreldrene, og igjen sørge for at tillit utvikles (Drugli, 2019, s. 129).

Det er vondt for barnehageansatte og andre profesjonelle å se at barn har det vondt og vanskelig. Dette kan føre til fordommer og negative følelser overfor foreldrene, noe som gjør det vanskelig å formidle bekymring (Killén, 2020, s. 179). Drugli (2019, s. 126) omtaler «Den vanskelige foreldresamtalen» som et begrep som brukes når barnehageansatte gruer seg til å snakke med foreldre om bekymring for barnet eller barnets livssituasjon. Ofte er dette fordi temaet de har tenkt til å ta opp kan være vanskelig å snakke om, og fordi det kan oppstå

uenigheter mellom foreldrene og de ansatte. Killén henviser til Lene Lind (1994) som har ledet og utviklet en barnehage for barn med atferdsproblemer. Hun har utviklet en modell for foreldresamtaler når barnehagen skal ta opp vanskelige tema. Her tar styreren ansvaret for kommunikasjonen med foreldrene, mens barnehagelæreren tar barnets stemme. Dette kan gjøre barnehagelærerens daglige møter med foreldrene mindre utfordrende (Lind, 1994, sitert i Killén, 2020, s.182).

International Child Development Programme, forkortet ICDP, er et helsefremmende og forebyggende program med mål om å styrke omsorg og oppvekst for barn og unge. Programmet skal styrke omsorgskompetanse hos både foreldre og profesjonelle omsorgsgivere. ICDP har tre mål. Det første målet handler om å fremme oppfatningen av og holdningen til barnet. Det andre målet om å påvirke omsorgsgivers forståelse av hvor viktig sensitivt samspill mellom omsorgsgiver og barnet er for barnets utvikling. Det tredje målet å fremme omsorgsgivers oppfatning av seg selv som kompetent og mestrende. ICDP har sertifiserte trenere som sørger for veilederopplæring. Alle kan bli veiledere (ICDP Norge, 2022).

Når barnet begynner i barnehagen og personalet og foreldrene skal begynne samarbeidet, er det sentralt å få informasjon om foreldrenes oppfattelse av foreldrenes forhold til barnet og barnets behov (Killén, 2020, s. 177). Det er viktig å samarbeide tett med foreldrene. Hjemmet og barnehagen vil til sammen utgjøre helheten i barnets liv, og et godt samarbeid kan føre til at overgangene og helheten bedre ivaretas (Glaser , 2019, s. 19). Glaser anvender begrepet foreldrestøttende arbeid om å gi foreldrene støtte slik at de kan bli mer bevisst på egen oppdragelsespraksis. Foreldrene kan stille spørsmål til fagfolk som kan bidra med sine kunnskaper og erfaringer (Glaser, 2019, s. 68). Foreldrene har omsorgsansvaret og hovedansvaret for barnets oppdragelse. Når barnet er i barnehagen, vil barnehagen ha en supplerende funksjon overfor familiens omsorgs- og oppdrageransvar (BLD & KD, 2009, s.13).

3.0 Metode

Vitenskapelig metode defineres som framgangsmåter for å finne svar på forskningsspørsmål, der målet er å få informasjon om den sosiale virkeligheten. Videre handler det om å samle inn, analysere og tolke data (Bergland og Jæger, 2016, s. 67). En kvalitativ metode gir data i form av meninger og opplevelser fra feltet. Kvalitativt orientert metode går blant annet i dybden av det som undersøkes, i tillegg til at datainnsamlingen skjer i direkte kontakt med feltet (Dalland, 2021, s. 55).

3.1 Valg av metode

For å undersøke problemstillingen, har jeg anvendt kvalitativ forskningsmetode med intervju som innsamlingsstrategi, nærmere bestemt dybdeintervju. Dalland (2021, s.68) skriver at det kvalitative forskningsintervju undersøker verden sett fra intervjupersonens side. Det foregår i samtale mellom to personer om et bestemt tema. Målet i en slik samtale, er å skape mening og forståelse som igjen fører til kunnskap. Formålet med den valgte problemstillingen, var å undersøke hvordan barnehagepersonalet arbeider dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon. Derfor anså jeg dybdeintervju som en velegnet metode. På den måten kunne jeg innhente relevant data ved å gjennomføre intervju med barnehageansatte. Her ville jeg få innsikt i informantens meninger og forståelser om temaet.

3.2 Planlegging av datainnsamling og adgang til felten

For å forbedre meg til intervjuene, laget jeg en intervjuguide som skulle lede meg gjennom intervjuet. Intervjuguiden er til hjelp for å huske temaene som skal tas opp (Dalland, 2021, s. 83). Intervjuguiden var utformet med hovedspørsmålsmål delt inn i ulike tema, med oppfølgingsspørsmål under noen av spørsmålene. Jeg brukte intervjuguiden som mal, men spurte også spørsmål ut fra det informantene sa. Intervjuguiden i sin helhet kan ses i vedlegg 1. Spørsmålene ga informantene rom for refleksjon rundt eget arbeid, egne erfaringer og opplevelser. Jeg fokuserte på å spørre informantene om dere egne roller, opplevelser og eksempler fra praksis.

Før jeg utarbeidet intervjuguiden, satte jeg meg inn i relevant teori. Dette var for å sikre at jeg fikk med gode spørsmål som var relevant for problemstillingen. Bergsland og Jæger (2016, s.70) sier at man bør skaffe seg begrepsmessig og teoretisk forståelse av fenomenene som skal undersøkes, for å skape et grunnlag for ny kunnskap. For å undersøke problemstillingen,

måtte jeg vite at aktuelle informanter hadde opplevd bekymring rundt et barns omsorgssituasjon i barnehagen. Mine veiledere ga meg forslag på hvilke barnehager jeg kunne kontakte for å finne informanter. Jeg kontaktet deretter en styrer, opplyste om prosjektet, og lurte på om hun ville stille til intervju. I tillegg spurte jeg om hun hadde noen kolleger som kunne være aktuelle informanter. Hun tok selv kontakt med det øvrige personalet, og fant en barne- og ungdomsarbeider og en pedagogisk leder som også stilte.

3.3 Strategisk utvalg

Informantene er strategisk utvalgt. Det betyr at personene jeg intervjuet, kunne fortelle om fenomenet jeg ville vite mer om. Dette er et naturlig valg at data i kvalitative undersøkelser (Dalland, 2021, s.59). Problemstillingen jeg utarbeidet, spør etter hvordan barnehagepersonalet arbeider når de er bekymret for et barns omsorgssituasjon. Derfor hadde jeg behov for informanter med ulike roller fra en personalgruppe. Informantene jeg ønsket å intervju ble derfor styrer, pedagogisk leder og assistent eller fagarbeider fra samme barnehage. Hensikten med dette var å få ulike synspunkter på problemstillingen.

3.4 Informasjon om informantene

I oppgavens drøftedel anvender jeg fiktive navn for informantene. Alle informantene har arbeidet i barnehage i over tretti år, og innehar derfor mange erfaringer fra arbeidet i barnehage. Silje er styrer, Katrine er pedagogisk leder, og Maja er barne- og ungdomsarbeider. Det kan være verdt å nevne at den Katrine arbeider på storbarnsavdeling, mens Maja arbeider på småbarnsavdeling. Både Katrine og Silje er utdannet barnehagelærere med master innenfor spesialpedagogikk. Maja har videreutdanning innen språk og motorikk.

3.5 Gjennomføring

Intervjuene fant sted i en barnehage der alle informantene arbeidet. Informantene hadde på forhånd fått tilsendt intervjuguiden, slik at de kunne få en oversikt over de temaene som skulle tas opp i intervjuet. Jeg innledet intervjuet med å informere om prosjektet, og leverte informasjons- og samtykkeskjemaet som informantene da leste gjennom. (Se vedlegg 2). Alle informantene var engasjerte og ivrige etter å fortelle om sitt arbeid i barnehagen og egne erfaringer. De hadde mye å komme med, og ga meg gode og utfyllende svar. Det var tydelig at det var en interesse rundt temaet, som både jeg og informantene delte. Dette førte til at intervjuet ble til en interessant samtale mellom meg og informantene. Jeg ledet intervjuet og

stilte spørsmålene, men vi fikk til en samtale rundt noen av temaene. Derfor var intervjuet semistrukturert (Bergsland & Jæger, 2016, s. 71). Selv om jeg anser intervjuene som vellykket, møtte jeg på noen utfordringer. Det var en utfordring å skrive ned alt informantene sa fortløpende, i tillegg til å stille spørsmål for så å ha en samtale. Selv følte jeg at jeg mistet litt av kontakten med informantene når jeg kikket mye ned på pc-en for å skrive.

3.6 Analysearbeid

Denne delen av oppgaven tar for seg analysearbeidet av det innsamlede datamaterialet.

Dalland sier at analyse er til hjelp for finne ut hva intervjuet har å fortelle. I tolkningen søkes meningen i det som vi har fått vite (Dalland, 2021, s. 94). Analysearbeidet begynte allerede etter hvert intervju. Etter hvert enkelt intervju, renskrev jeg notatene mine. Her skrev jeg blant annet ned mine umiddelbare inntrykk, og hvordan intervjuene hadde gått. I tillegg renskrev jeg notatene mine i form av å rette på skrivefeil og omformulere forkortelser til hele setninger. Jeg gjorde innholdet til en mer skriftlig form. I denne prosessen ble jeg bedre kjent med svarene fra hver informant.

Videre startet jeg arbeidet med å få orden og struktur i datamaterialet. Her ville jeg få en mer systematisk oversikt over funnene som videre skulle brukes i tolking og drøfting. For å få oversikt over svarene, lagde jeg en tabell hvor jeg satte inn hvert enkelt spørsmål, og skrev inn svarene fra informantene i korte trekk. På denne måten dannet jeg meg en systematisk oversikt over svarene, og kunne undersøke likheter og/eller ulikheter i svarene. Videre kategoriserte jeg svarene for å få en oversikt over funnene. Her leste jeg svarene flere ganger, og fant temaer i intervjuet og kategoriserte etter det – omsorgssituasjoner som bekymrer, eksternt samarbeid, internt samarbeid, foreldresamarbeid og kompetanseutvikling, samt ansvar og roller. Her har jeg foretatt meg en tematisk bearbeiding. Dalland (2021, s. 99) skriver at i en tematisk bearbeiding, handler det om å lage en liste med temaene som kan gi svar på problemstillingen. Når en analyserer flere intervjuer, henter vi svar fra alle intervjuene på hvert tema. Deretter begynte jeg med kodingen. Jeg valgte forskjellige farger til hvert tema jeg hadde valgt ut, og streket under viktige svar fra intervjuene. Her valgte jeg det jeg anså som mest relevant, og luket ut det som var mindre relevant for problemstillingen. Underveis førte jeg dette inn i en tabell.

3.7 Metodekritikk

Som nevnt tidligere er den valgte metoden, kvalitativt intervju, egnet for å kunne få svar på problemstillingen. Likevel er det sentralt å være kritisk og reflektere over valgt metode og innsamlingsstrategi i et slikt forskningsprosjekt (Bergsland & Jæger, 2016, s. 80). To sentrale begreper i metodekritikk som jeg har valgt å vektlegge i denne oppgaven er *validitet* og *relabilitet*.

3.7.1 Validitet

Validitet beskriver hvor relevant dataene fremstiller det som skal undersøkes, samt hvordan resultatene er gyldige for utvalget og det som er undersøkt. Validitet handler også om kvaliteten av tolkningen (Bergsland & Jæger, 2016, s. 80). I dette prosjektet sikres validiteten blant annet ved at spørsmålene ble utarbeidet for å innhente nødvendig data. Spørsmålene ble utarbeidet i samsvar med problemstillingen. Videre sikres validiteten av at jeg anvender teori for å bekrefte at innsamlet data besvarer problemstillingen. Bergsland og Jæger (2016, s.80) sier videre at nærhet til feltet kan være med på å sikre validitet. Jeg hadde ikke kjennskap til informantene eller barnehagen fra før, men hadde fått bekreftet at informantene har erfaringer og kunnskaper om temaet. Som nevnt tidligere ble intervjuguiden sendt til informantene på forhånd. Det er også noe som kan påvirke validiteten. Jeg sendte intervjuguiden på grunn av at det er et bredt tema som berører flere aspekter. Derfor ville jeg at informantene skulle få innsikt i de temaene jeg skulle spørre om. På denne måten kan informantene forberedt seg og tenkt ut svar som de tenker er passende å gi. Likevel kan det tenkes at det var nyttig for informantene å se spørsmålene på forhånd. Jeg opplevde svarene som autentiske og at de representerte informantenes egne erfaringer, synspunkter og arbeidsmåter.

3.7.2 Relabilitet

Relabilitet i kvalitative studier handler om troverdighet, og hvor pålitelig datamaterialet er, hvordan det smales inn, samt hvordan det bearbeides, analyseres og tolkes (Bergsland & Jæger, 2016, s. 80). Jeg søkte ikke til Norsk senter for forskningsdata, og kunne derfor ikke ta lydopptak av intervjuene. Dette kan påvirke troverdigheten i datamaterialet. Jeg forsøkte å skrive ordrett hva informantene sa under intervjuet, likevel måtte jeg noen ganger skrive stikkord. Etter endt intervju, renskrev jeg notatene umiddelbart. Her omformulerte jeg setningene og sørget for at de var utfyllende og så nære som mulig det informantene sa. Dette kan derfor bidra til å styrke relabiliteten. Datamaterialet kan videre anses som pålitelig ved at

informantene er strategisk utvalgt. Det er personer som er valgt ut på grunn av at de arbeider i barnehage, og har erfaringer om temaet jeg ville undersøke. Derfor kunne informantene gi meg innblikk i deres arbeidsmåter, erfaringer og forståelser om temaet.

3.8 Etiske retningslinjer

I forbindelse med mitt forskningsprosjekt, har jeg forholdt meg til følgende tre hovedprinsipper: *Informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser.*

Informert samtykke handler om at informantene blir informert om prosjektets mål, at deltakelsen er frivillig, og at informanten kan trekke seg når som helst (Bergsland & Jæger, 2016, s. 83). På forhånd av intervjuene skrev jeg et informasjons- og samtykkeskjema. Her opplyste jeg om prosjektets formål, hva det innebærer for personen å delta, at det er frivillig og at personen kan trekke seg, samt at jeg behandler opplysningene konfidensielt og at alle navn anonymiseres. (se vedlegg 2). Konfidensialitet betyr at personlige data som kan avsløre identitet ikke offentliggjøres (Bergsland & Jæger, 2016, s. 85). For å presentere funn fra intervjuene, gir jeg derfor informantene fiktive navn, og sørger for å ikke bruke opplysninger som kan avsløre informantene eller barnehagens identitet. I tråd med etiske retningslinjer, må det også vurderes eventuelle konsekvenser for informantene. Dette med hensyn til mulig skade som kan påføres informantene. Imidlertid kan også konsekvensene innebære fordeler for informantene (Bergsland & Jæger, 2016, s. 85). I etterkant av intervjuene fikk jeg tilbakemeldinger fra samtlige informanter om at det å delta i slike prosjekter både er lærerikt og viktig fra barnehagen sin side.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere funn og sette de i sammenheng med teori fra kapittel 2, slik at jeg kan undersøke følgende problemstilling: Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon? Som nevnt er Silje styrer, Katrine er pedagogisk leder, og Maja er barne- og ungdomsarbeider. Jeg setter informantenes sitater i kursiv og innrykk, slik at de kommer tydelig frem i oppgaveteksten.

4.1 Ansvar og roller

I arbeid med omsorgssituasjoner som bekymrer, er arbeidet barnehagepersonalet gjør sentralt for at barnet skal få den hjelpen det trenger. Men hvordan er de ulike rollene for dette arbeidet fordelt i personalgruppen? I denne delen vil jeg belyse informantenes ansvar og roller i arbeidet når det oppstår bekymring rundt et barns omsorgssituasjon.

Silje sier at hennes rolle i samarbeidet er å ha kontakt med barnevernet, lytte til personalet, være en refleksjonspartner og vurdere om man skal drøfte noe anonymt eller melde bekymring til barnevernet. Hun avklarer oppgaver sammen med personalet. Videre påpeker hun det er hennes ansvar at det øvrige personalet er oppdatert på gjeldene lovverk, som blant annet opplysningsplikten. Siljes rolle kan ses i sammenheng med ansvaret som er gitt styreren i rammeplan for barnehagen (2017, s. 16) samt Emilsen og Bratterud (2020, s.49). Dette viser til den viktige rollen styreren har i et slikt arbeid. Det er tydelig at styreren har hovedansvaret for å både sikre at ansatte har oversikt over lovverk, samt å følge opp arbeidet rundt bekymringen.

Katrine ser på sin rolle som pedagogisk leder som viktig, der hennes oppgave er å sørge for at samarbeidet i personalgruppa fungerer, og at alle ansatte har det greit. Hun følger opp de ansatte. Videre sier hun at ufaglærte får opplæring og veiledning, spesielt i arbeid med barn som bekymrer. Dette kan ses i sammenheng med det rammeplanen sier om pedagogisk leders rolle (2017, s.16). Pedagogisk leder har, i likhet med styreren, ansvar for at kravene fra barnehageloven og rammeplanen oppfylles. Siden den pedagogiske lederen også er mer på avdeling enn styrer, har den bedre kjennskap til hvert enkelt barn. Ut fra funnene og teorien, kan det se ut som at styrer og pedagogisk leder har mye av de samme oppgavene, men det er styreren som har hovedansvaret for kontakt med barneverntjenesten og andre eksterne samarbeidspartnere.

Maja forteller at hun ikke har en spesiell rolle, men dersom det oppstår bekymring rundt et barns omsorgssituasjon, blir det et tema på avdelingsmøter, og de ansatte på avdelingen snakker om det og mottar nødvendig informasjon. Som jeg har sett på, er rollene til styrer og pedagogisk leder beskrevet i rammeplanen og kan ses i sammenheng med det Emilsen og Bratterud sier om ansvar og roller i arbeidet med omsorgssituasjoner som bekymrer. Det er derimot ikke skrevet noe i Rammeplanen som kan knyttes direkte til assistenter eller fagarbeidere. Imidlertid presiseres det at personalet skal reflektere rundt problemstillinger, være oppdatert og opptre som tydelige rollemodeller, samt ivareta relasjoner (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.15). Knyttet til bekymring rundt barns omsorgssituasjon har alle et ansvar, da opplysningsplikten gjelder for alle. Selv om det er styreren og pedagogisk leder har hovedansvar for å sørge for at rammeplanen og barnehagelovens føringer oppfylles, har hvert enkelt ansatt et personlig ansvar om å melde fra ved bekymring.

Som nevnt tidligere, har den pedagogiske lederen en viktig rolle når det oppstår bekymring, på grunn av at de har god kjennskap til hvert enkelt barn. Imidlertid hevder Larsen og Slåtten (2020, s.160-161) at pedagogiske ledere er mindre på avdelingen grunnet mer administrativt arbeid. Dette fører til at assistenter og fagarbeidere får mer ansvar for planlegging og gjennomføring av arbeidet med barna. Ut fra dette kan det tenkes at det er assistentene og fagarbeiderne som er mest med barna. Dermed har jeg et inntrykk av at de er i en posisjon til å kunne oppdage barna som bekymrer. Et vesentlig spørsmål her er derfor: Har alle ansatte i barnehagen den kunnskapen og kompetansen som kreves for å kunne oppdage disse barna?

4.2 Kompetanseutvikling hos barnehagepersonalet

«En ansatt så en bok om Christoffer-saken på pauserommet. Den ansatte sa han ikke ville lese boka for å ikke ta innover seg alt det fæle som står der. Dette ble til en viktig refleksjon. Man må ta innover seg det som faktisk skjer for å vite hva det er og hva vi kan gjøre for å hjelpe» (Silje, 2022).

Jeg valgte å ta med dette sitatet, da det løfter fram viktigheten av at ansatte er bevisst hva barn kan være utsatt for. Her vil jeg trekke fram Kvello (2015, s. 52), som sier at man ikke ser det før man tror det. Som rammeplan for barnehagen sier, skal personalet i barnehagen ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og overgrep, samt vite hvordan dette kan forebygges og oppdages (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). I tillegg

fastslår rammeplanen at alle ansatte i barnehagen skal bidra til å oppfylle rammeplanens mål og krav ut fra sine erfaringer om kompetanse (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.15-16). Dette viser til viktigheten av arbeid med kompetanseutvikling i barnehagen, og vil derfor være et sentralt element i arbeidet med barn som bekymrer.

Som nevnt har alle tre informantene ulik utdanning og stilling i barnehagen. Både Silje og Katrine har utdanning som barnehagelærer med master i spesialpedagogikk, mens Maja har fagbrev som barne- og ungdomsarbeider. Alle informantene har likevel lang erfaring med å arbeide i barnehage. Silje sier at barnehagen har rutiner på lovverk, og formidler oppdateringer i rutiner med både gamle og nye ansatte. Hun nevner også at alle har ulike erfaringer og kunnskaper, og at kompetanse kan heves gjennom å dele erfaringer med hverandre. Maja forteller at hun går på kurs om vold i nære relasjoner, som er nyttig, men hun skulle gjerne visst mer. Hun sier også at hun synes barnehagen skulle hatt jevnlige oppdateringer om hvordan man kan oppdage omsorgssvikt. Her understreker hun at det har kommet mye ny kunnskap den siste tiden. Derfor tenker hun at ikke alle har oppdatert kunnskap om temaet. Videre forteller hun at det er vanskeligere å oppdage omsorgssvikt på småbarnsavdeling. Hun mener at dette er fordi mange av barna ikke kan prate, og at det derfor må være tydelige tegn eller endring i atferd som avslører omsorgssvikten. Katrine derimot, sier at hun ikke føler seg utrygg om det skal skje noe, for på avdelingen har de erfaringer og kompetanse. I tillegg til Katrine, arbeider det en spesialpedagog og to barnevernspedagoger på avdelingen.

På bakgrunn av dette, er det tenkelig at Silje og Katrines utdanning i spesialpedagogikk fører til mer trygghet rundt å oppdage og forebygge omsorgssvikt. I tillegg har Katrine mye støtte i kollegene på avdelingen, som igjen har mye kompetanse i temaet. Jeg sier meg enig i det Maja sier om at mange barnehageansatte kanskje føler at de ikke har nok kompetanse om omsorgssvikt. Derfor kan det bli vanskeligere å melde bekymring, eller begrunne bekymring. Rammeplanen (2017, s.11) fastslår at barnehagepersonalet skal vite hvordan man kan oppdage og forebygge omsorgssvikt, og ikke avdekke. Om personalet er usikker, er det mulig å ta kontakt med barneverntjenesten og drøfte anonymt. Dessuten har barnehagepersonalet en opplysningsplikt, som pålegger den ansatte å melde om en bekymring oppstår (Barnehageloven, 2005, §46). Videre er kompetanseutvikling rundt barns omsorgssituasjoner i barnehagen et viktig tema fordi manglende kompetanse kan være et hinder for å se barn i risiko (Emilsen & Bratterud, 2020, s.69). Dette kan også se i sammenheng med det Maja sier

om å oppdage omsorgssvikt hos de yngste. Kanskje mener Maja at det vanskeligere å oppdage om barna som har nonverbalt språk, da de ikke kan fortelle mer ord at noe er galt. Av den grunn er det mulig at barnet ikke gir så mye tegn på at det er utsatt for omsorgssvikt. I kombinasjon av Killéns, (2020, s. 89) teori om barns overlevelsesstrategier, kan det være vanskelig å oppdage grunnet strategier barnet benytter seg av for å beskytte seg selv og foreldrene. Tilsynelatende er det flere faktorer som utgjør en grunn til at det er vanskelig å oppdage omsorgssvikt.. Det å tilegne seg kunnskap om å identifisere barn i risiko, kan potensielt være en forebyggende faktor mot omsorgssvikt.

Silje nevner at barnehagen ikke melder så ofte. Hun reflekterer rundt dette og tenker at personalet ikke oppdager at barnet er utsatt for omsorgssvikt fordi barnet har det så godt i barnehagen. Hun understreker at dette ikke forsvarer at barnehagen ikke melder, men sier at man kanskje ikke legger merke til ting med barnet fordi barnehagen er et trygt sted for barnet. Hun beskriver omsorgen fra personalet som et kompenserende tiltak (Bratterud & Lehn, 2020, s. 157). På den ene siden kan dette ses i sammenheng med overlevelsesstrategien distansering og ansvarsfraskrivelse (Killén, 2020, s.116-120), der overlevelsesstrategien kan være en begrunnelse for at barnehagen ikke melder. Det kan også ha sammenheng med manglende kompetanse for å identifisere barna som vekker bekymring. På den andre siden er barnehagen et sted hvor barnet tilbringer store deler av sitt liv, og derfor får omsorg og oppdragelse en supplerende funksjon i tillegg til hjemmet.

Kan derfor personalets omsorg for barnet anses som et kompenserende tiltak, eller er det for lite kompetanse som fører til mindre bekymringsmeldinger til barneverntjenesten? Dette er det nok en del sammensatte faktorer til, og denne oppgavens empiri kan ikke besvare spørsmålet alene. Det er likevel interessant å diskutere det. Barn som ikke har det godt hjemme, kan knytte seg til voksenpersoner i barnehagen som veier opp for manglende omsorg fra omsorgsgiverne. På mange måter er denne omsorgen viktig for barnet, og kan kanskje ses på som et kompenserende tiltak om barnet mangler omsorg fra sine omsorgsgivere. Samtidig er denne omsorgen muligens ikke et bevisst tiltak fra de ansatte.

Tidligere i delkapitlet kom det fram at Maja uttrykker at hun har lite kompetanse om omsorgssituasjoner som bekymrer. Sett i sammenheng med forrige delkapittel, kan det tenkes at kompetanseutvikling hos hele personalgruppa er svært viktig i dette arbeidet. Hvis

ufaglærte og fagarbeidere, som tross alt bruker mest tid med barna, også innehar mer kompetanse om temaet, kan kanskje noe omsorgssvikt både forebygges og oppdages.

4.3 Internt samarbeid

Informantene løfter fram sider ved det personalsamarbeidet som har fungert godt i arbeid med barn som bekymrer. Informantene sier at de først og fremst snakker sammen og lufter tanker med hverandre dersom de får en bekymring for et barns omsorgssituasjon.

«Samarbeidet handler mye om å snakke sammen og vurdere om vi skal melde». (Silje, 2022).

Videre nevner de at bekymringer også kan bli et tema på avdelingsmøter, og Katrine, som er pedagogisk leder, sier at de har egne refleksjonsgrupper i barnehagen som man kan snakke med. I tillegg sier hun at de trekker fram tidligere episoder og noterer ned det de observerer rundt barnet. Silje, styreren, forteller at et viktig ansvar hun har i dette samarbeidet, er å finne ut hvordan barnet skal følges opp. Silje påpeker at det er viktig å se hvem barnet tar kontakt med av de voksne på avdelingen, og dermed sørge for at det er den personen som følger opp barnet. Maja trekker frem at i situasjoner der det har vært bekymring for et barn, er det primærkontakten til dette barnet som brukes for å følge opp barnet, og at hun derfor ikke har vært like tett på i prosessen, men at samarbeidet likevel har vært åpent.

Arbeidet informantene utfører når de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon, kan ses i sammenheng med hva Veilederen *Til barns beste – samarbeid mellom barnehagen og barnevernet*. (2009, s.27). Barnehagepersonalet kan kartlegge barnets situasjon ved å observere barnet og ta notater av ting de ser eller hører. Dette er noe alle informantene forteller at de gjør i arbeidet. Det er også interessant å se på det Maja nevner om primærkontaktens oppfølging av barnet det er bekymring for. Som Drugli (2017, s.150) sier er primærkontakten viktig for barnets trygghet. Altså er det en trygghet for barnet å vite at primærkontakten er tettere på. Killén (2020, s. 142) skriver også om viktigheten av at alle barn har en tilknytningsperson. På den andre siden, som Silje sier, er det viktig å se hvem barnet tar kontakt med av de voksne på avdelingen.

Kanskje noen barn knyttes bedre til andre voksne enn primærkontakten? Dette kan også støttes opp av Emilsen og Lehn (2020, s. 135), som sier at barnet forteller til de personene de har tillit til. Her får jeg et inntrykk av at personalet til vanlig benytter primærkontakten i omsorgssituasjoner som bekymrer, men at de også ser an situasjonen. Her kan det også se ut som at Silje, som er styrer, er behjelpelig med veiledning av hvordan personalet kan gå frem videre i prosessen. Ut fra disse funnene tolker jeg at samtalene og refleksjonene barnehagepersonalet gjør sammen, i tillegg til å observere og notere det de ser og hører, er en viktig del av å skaffe tilstrekkelig informasjon om barnets omsorgssituasjon. Dermed er dette en viktig del av personalsamarbeidet og belyser viktigheten av god kommunikasjon og samarbeid for barnets beste.

Silje forteller at barnesamtaler også er en viktig del av arbeidet personalet gjør. Hun nevner at barnesamtaler har blitt brukt i situasjoner der et barns omsorgssituasjon har bekymret, der ansatte både snakket med barnet som var utsatt, og generelt i barnegruppa om hvordan det er å ha det vondt hjemme. Kinge (2016, s.28) belyser viktigheten av samtaler med barn, og at dialog med barn kan hjelpe barn i gode utviklingsmønstre. Barnesamtaler støttes også av Emilsen og Lehn (2020, s.135-136), der det nevnes at barn forteller til de personene de har tillit til. Derfor er det viktig å diskutere hvem som er best egnet til å gjennomføre strukturerte og planlagte samtaler på forhånd. Barna som er utsatt for omsorgssvikt, kan tenke at det er normalt fordi det er slik hverdagen deres er. Gjennom samtaler med barn kan man derfor gi barnet en forståelse av hva som er normalt og ikke normalt, samt hva som er lov og ikke lov til å gjøre med barn. Her er det viktig å støtte barnet om det ønsker å fortelle.

Katrine sier at man må være forsiktig med hva man lover barnet. Vi må si at vi forsøker å hjelpe barnet og fortelle at barnevernet også vil hjelpe. Dette kan støttes av veilederen *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barnevernet* (2009, s.26-27), der det står at barnehagepersonalet kan forklare barnet hvordan de kan være til hjelp og hvorfor de eventuelt kontakter barnevernet. Hun presiserer at man ikke kan love at barnet kommer til å få det godt, for det blir ikke alltid slik. Ut fra dette kan det se ut som Katrine mener at om barnet blir tatt ut av hjemmet, kan det også bli en vond prosess og opplevelse. Og det blir kanskje ikke bedre enn det var hjemme hos foreldrene. Som nevnt ovenfor, er det viktig at barnet samtaler med en voksen de har tillit til. Om barnet da blir lovet å få det bra, og det ikke bli slik, er det mulig at barnet mister tillit til den voksne. Her kan det derfor tenkes at det er viktig å være bevisst egen rolle i samtaler med barn, slik at tilliten og relasjonen til barnet bevares.

4.4 Eksternt samarbeid

I omsorgssituasjoner som bekymrer, vil barnehagen i de fleste situasjoner ha behov for bistand og veiledning fra esterne instanser (Emilsen og Bratterud, 2020, s.52). Men hvordan oppleves dette samarbeidet av informantene?

Under intervjuene fortalte informantene at aktuelle samarbeidspartnere er PPT, helsestasjon og barneverntjenesten. Det er dog barneverntjenesten de hovedsakelig samarbeider med om det oppstår bekymring rundt et barns omsorgssituasjon. Silje forteller om et nytt digitalt meldesystem som gjør at en kan sende bekymringsmeldinger digitalt. Hun forteller videre at alle ansatte ble oppdatert om dette systemet, slik at alle kan ha oversikt over hvordan de kan melde bekymring. Styreren og den pedagogiske lederen forteller om ulike opplevelser av å samarbeide med barnevernet. Begge opplever samarbeidet som greit, men de påpeker også utfordrende samarbeid med barnevernet. Katrine og Silje nevner at det er bra om personalet får tilstrekkelig informasjon, spesielt om det er satt inn tiltak i hjemmet, men ofte får de lite tilbakemeldinger fra barnevernet. Ulik lovregulering i taushetsplikten kan være en viktig faktor her (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 53). Barneverntjenestens taushetsplikt kan føre til at barnehagen ikke får tilbakemeldinger om hvilke eventuelle tiltak som er satt i gang i hjemmet.

Silje mener at profesjonene ikke kjenner hverandres kompetanse godt nok, og at det kan føre til utfordringer for samarbeidet. Hun sier også at barnevernet og barnehagen kan mene forskjellig om hva som er det beste for barnet, hvilket strider mot det Bratterud og Emilsen sier om at felles mål for barnet og kunnskap om hverandres arbeidsform er viktig for samarbeidet (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 53). Dette viser til at barnevernet og barnehagen kan se forskjellig om hva som er barnets beste. Dette kan igjen skape frustrasjon for barnehagepersonalet, da de nok tenker at de kjenner barnet bedre og dermed vet hva som er best for barnet. Slike irritasjonsmomenter kan igjen hindre barnehagen i å se hvordan barnevernet kan hjelpe barnehagen i omsorgssviktsituasjoner. Irritasjonen kan føre til at barnehagen ikke tenker at barnevernet gjør en god jobb, og det kan hemme arbeidet ved at samarbeidet ikke fungerer. Det er viktig å understreke at et samarbeid preget av respekt for hverandre, er en forutsetning for et godt samarbeid (Emilsen og Bratterud, 2020, s. 53). Til tross for utfordringene i samarbeidet, påpeker Silje at særlig anonyme drøftinger med barneverntjenesten fungerer godt. Her kan barneverntjenesten bidra med råd og veiledning (BLD & KD, 2009, s.21). Tilsynelatende er dette et tilbud som åpner for refleksjoner om

saker personalet er usikre på når det kommer til barns omsorgssituasjon. Det er noe alle ansatte kan benytte seg av.

Maja forteller ikke noe om samarbeidet, da hun ikke har samarbeidet med barneverntjenesten. Som nevnt i delkapitlet om ansvar og roller, har styrer ansvaret for at bekymringer rundt barns omsorgssituasjon følges opp. Her er det derfor styreren er har mest kontakt med barneverntjenesten. Jeg tolker at dette er grunnen til at Maja ikke har samarbeidet med barneverntjenesten. Ut fra funnene kan det det ut som at det kunne vært en større åpenhet og et bedre samarbeid om profesjonene hadde bedre kjennskap til hverandres kompetanse og ressurser. Barnevernet og barnehagen sitter tross alt på ulik kompetanse som tilsynelatende kan utfylle hverandre som danner et grunnlag for å arbeide for barnets beste.

4.5 Foreldresamarbeid

Alle tre informantene løfter frem viktigheten et godt foreldresamarbeid, og av å skape gode relasjoner til foreldrene. Dette gjelder også i situasjoner der et barns omsorgssituasjon bekymrer, og både Silje og Katrine nevner at et godt foreldresamarbeid kan være forebyggende for omsorgssvikt:

«Den gode relasjonen med foreldrene kan være forebygging av omsorgssvikt. Tillit kan gjøre at foreldrene åpner seg». (Katrine, 2022).

«Det er viktig å bygge relasjonen med foreldre og skape et samarbeid. Da får man til mer». (Silje, 2022).

Dette understrekes også av Drugli (2019, s.129), som påpeker at tillit er selve bærebjelken i en samarbeidsrelasjon. Her har den ansatte ansvar for at samarbeidsrelasjonen til foreldre preges av tillit. Katrine forteller videre at barnehagen har et foreldreveiledningsprogram i samarbeid med ICDP som gjennomføres hver vår og høst. Dette er et kurs som kan ta opp ulike tema, som for eksempel grensesetting. Foreldrene kan snakke med både fagfolk og hverandre. ICDP har som mål å styrke omsorg og oppvekst for barn og unge. (se kapittel 2 for mer om ICDP). Glaser (2019, s.68) påpeker foreldrestøttende arbeid. Dette kan ses i sammenheng med foreldreveiledningsprogrammet ICDP. Foreldreveiledningsprogrammet gir mulighet til at foreldrene selv kan ta initiativ til å ta opp ting de synes er vanskelig med oppdragelsen. Slike veiledningsprogram vil gi foreldrene mulighet for endring og hjelp med

ting de synes er vanskelig i oppdragelsen. Ved at foreldrene får hjelp med slike ting, kan det føre til at omsorgssvikt hindres.

I tillegg arrangerer personalet foreldrekafe i barnehagen. Katrine sier at slike møter blir viktig for at foreldrene kan bli kjent med nye folk, da ikke alle har et stort nettverk. Hun sier at om en slik foreldrekafe bare hjelper én forelder med å få det bedre, og derfor gi barnet en bedre hverdag, er mye gjort. Videre forteller hun at personalet hjelper hverandre ved vanskelige foreldresamtaler. Det kan ses i sammenheng med det Drugli (2019, s. 126) omtaler som «den vanskelige foreldresamtalen». Som nevnt benytter barnehagen seg av primærkontakter, og disse vil naturlig nok ha foreldresamtaler og ta opp ting med foreldrene til sine primærbarn. Hun sier at hvis en annen ansatt eller styreeren tar den vanskelige samtalen, kan relasjonen og tilliten til foreldrene opprettholdes med primærkontakten. Det kan tolkes dit at slike vanskelige samtaler kan være sårt for foreldrene, og at de derfor kan reagere negativt mot personen som tar samtalen. Om foreldrene mister tillit til primærkontakten, kan dette også påvirke arbeidet som gjøres med barnet. På den andre siden kan primærkontakten er i en bedre posisjon til å ta slike samtaler, da det er den som har opparbeidet seg en god relasjon til foreldrene. Hvis foreldrene allerede har en god relasjon til primærkontakten, kan det også være tryggere for foreldre å ha samtale om noe som oppleves som sårt og vondt med en de kjenner.

Jeg tolker disse funnene som at informantene arbeider med å støtte foreldre og synliggjør at barnehagen er tilgjengelig for familien om det ble nødvendig. Som Killén (2020, s. 179) forklarer, kan det være at barnehagepersonalet har fordommer og negative følelser overfor foreldrene når de ser at barnet har det vondt. Konsekvensen av dette kan være at samarbeidet blir utfordrende, og at relasjonen mellom personalet og ansatte blir svekket. Likevel virker det som om informantene møter foreldrene med åpne armer og vil skape gode relasjoner uavhengig av situasjonen, for barnets beste. Dette belyser viktigheten av et godt samarbeid og gode relasjoner til foreldrene. Relasjonen som barnehagepersonalet utvikler til foreldrene, er viktig for arbeidet som gjøres med barna (Killén, 2020, s. 179). Derfor er det en sentral faktor i arbeidet med omsorgssituasjoner som bekymrer. Dette kommer fram i sitatene som innleder dette delkapitlet. Det er kanskje særlig tydelig hos Katrine. Hun forklarer at arbeidet for å skape gode relasjoner til foreldrene videre kan forebygge omsorgssvikt.

5.0 Oppsummering og avslutning

Formålet med dette forskningsprosjektet var at jeg skulle få innsikt i hvordan barnehagepersonalet arbeider når det oppstår bekymring rundt et barns omsorgssituasjon. Som nevnt innledningsvis, er barnehagen en sentral rolle i barnets liv, og har derfor muligheten til å fange opp om barn med omsorgssituasjoner som bekymrer. Med det som bakteppe, ville jeg undersøke denne problemstillingen: *Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?*

I arbeid med prosjektet har jeg kommet fram til at det ikke er en fasit på hvordan et slikt arbeid foregår, men at prosessen innebærer arbeid med mye samarbeid – både internt, eksternt og med foreldrene. Det kan ut fra drøftedelen konkluderes med at samarbeid i disse områdene er svært viktig i arbeid med omsorgssituasjoner som bekymrer. Et godt internt samarbeidet, som informantene beskriver, preges av god kommunikasjon. Personalet samarbeider ved å snakke sammen og kartlegge barnets omsorgssituasjon ved å observere det de ser og hører av barnet og foreldrene. I tillegg kjenner personalet barna godt, og vil derfor være viktig i samarbeid med eksterne samarbeidspartnere, som barneverntjenesten. Informantene belyser både muligheter og utfordringer ved dette samarbeidet. Ulik lovregulering i henhold til taushetsplikten fører til at barneverntjenesten ikke har plikt til å gi informasjon om tiltak til barnehageansatte. Dette er derfor noe som kan føre til at samarbeidet oppleves lite gjensidig for barnehagen. Likevel kommer det fram at samarbeidet er sentralt for å ivareta barnets beste. Likeså er et godt samarbeid med foreldrene vesentlig for at barnet skal få det best mulig.

Som samtlige informanter sa, kan gode relasjoner til foreldrene forebygge omsorgssvikt. Dermed settes det et søkelys på viktigheten av et godt foreldresamarbeid. Kompetanseutvikling er også et gjennomgående tema som kan knyttes til de andre temaene. Personalets kompetanse om barns omsorgssituasjon er sentralt for å oppdage om barnet blir utsatt for noe. Her tar jeg med meg viktigheten av at man må tro på at barn kan utsetter for omsorgssvikt før man kan se at det skjer, som Kvello (2015, s. 52) sier. Informantene innehar ulik kompetanse og erfaringer rundt temaet, og deres ulike roller og ansvar i arbeidet gjenspeiles av dette. Det har vært spennende å undersøke dette, og det er tydelig at hele barnehagepersonalet har et stort ansvar i arbeidet, og derfor er det viktig at hele personalgruppen inkluderes. I første del av teorikapitlet, belyste jeg barns rett til beskyttelse

mot vold og overgrep i henhold til barnehageloven, rammeplanen og barnekonvensjonen. Disse føringene presiserer også viktigheten av barnehageansattes rolle i barnas liv.

Denne prosessen har vært svært lærerik. Gjennom arbeidet med dette prosjektet sitter jeg igjen med en bredere forståelse av omsorgssvikt, og dermed hvordan jeg som kommende barnehagelærer kan arbeide dersom det oppstår bekymring rundt et barns omsorgssituasjon. Det er et stort tema, men ut fra teoretiske perspektiver og erfaringer fra informantene, har jeg fått en innføring i viktige prosesser i dette arbeidet. Dette tar jeg med meg videre i eventuelle arbeid med omsorgssituasjoner som bekymrer.

6.0 Litteratur

- Barne- og familiedepartementet. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991.
Regjeringen.no:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf.
- Barne- og likestillingsdepartementet, & Kunnskapsdepartementet. (2009). *Veileder. Til barns beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten*. Hentet fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/til-barnets-beste---samarbeid-mellom-barnehagen-og-barneverntjenesten.pdf>
- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64)*. Lovdata.no.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>.
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100)*. . Lovdata.no.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=barnevernloven>.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2016). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland (red.), & H. Jæger, *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (ss. 51-86). Cappelen damm akademisk.
- Bratterud, Å., & Lehn, E. W. (2020). Barnehagens generelle arbeid for å styrke barns omsorg og utvikling. I K. Emilsen (red.), *Dørstokkmila. Barnehagens vei fra magesfølelse til melding (2.utg.)* (ss. 151-171). Fagbokforlaget.
- Bufdir. (2018, April 6). *Omsorgssvikt*. Hentet fra Bufdir.no:
https://www.bufdir.no/Nedsatt_funksjonsevne/Vern_mot_overgrep/Vold_og_overgrep_mot_barn_og_unge_med_funksjonsnedsettelse/Tegn_pa_vold_og_overgrep/Omsorgssvikt/
- Bufdir. (2021, Oktober 13). *Bekymringsmeldinger til barnevernet*. Hentet fra Bufdir.no:
https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Bekymringsmeldinger/
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving (7.utg.)*. Gyldendal .
- Drugli, M. (2017). *Liten i barnehagen (3.utg.)*. Cappelen damm akademisk.
- Drugli, M. (2019). Den vanskelige foreldresamtalen . I V. Glaser, *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn (2.utg.)*. Universitetsforlaget.
- Emilsen, K., & Bratterud, Å. (2020). Ansvar, plikt og samarbeid. I K. Emilsen (red.), *Dørstokkmila. Barnehagens vei fra magesfølelse til melding (2.utg.)* (ss. 37-62). Fagbokforlaget.

- Emilsen, K., & Bratterud, Å. (2020). Barnehagen som forebyggende arena. I K. Emilsen (red.), *Dørstokkmila. Barnehagens vei fra magesfølelse til melding (2.utg.)* (ss. 105-115). Fagbokforlaget.
- Emilsen, K., & Lehn, E. W. (2020). Målrettet systematisk og forebyggende arbeid. I K. Emilsen (red.), *Dørstokkmila. Barnehagens vei fra magesfølelse til melding (2.utg.)* (ss. 119-135). Fagbokforlaget.
- Glaser, V. (2019). Foreldresamarbeid i barnehagen - nye tider og nye foreldre. I V. Glaser, *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn (2.ug.)*. Universitetsforlaget.
- Glaser, V. (2019). Mål for samarbeidet. Teoretiske perspektiv. I V. Glaser, *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn (2.utg.)*. Universitetsforlaget.
- ICDP Norge. (2022). *ICDP-Programmet*. Hentet fra icdp.no: <https://www.icdp.no/hva-er-icdp/>
- Killén, K. (2020). *Forebyggende arbeid i barnehagen*. KF.
- Killén, K. (2021). *Sveket 1*. KF.
- Kinge, E. (2016). *Barnesamtaler. Det anerkjennende samværet og samtalens betydning for barn med samspillsvansker (2.utg.)*. Gyldendal akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra Udir.no: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Kvvello, Ø. (2015). *Barn i risiko. Skadelige omsorgssituasjoner (2.utg.)*. Gyldendal akademisk
- .
- Larsen, A., & Slåtten, M. V. (2020). *Nye tider - nye barnehageorganisasjoner*. Fagbokforlaget.
- Statistisk sentralbyrå. (2022, mars 3). *Barnehager*. Hentet fra ssb.no: <https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Problemstilling: Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?

KORT OM INFORMANTEN

1. Hvilken bakgrunn/utdanning har du?
2. Hvilken stilling har du?
3. Hvor lenge har du jobbet i denne stillingen?

NÅR ET BARN S OMSORGSSITUASJON BEKYMRES

4. Har du opplevd bekymring rundt et barns omsorgssituasjon?
 - a. Hva var grunnen til bekymringen?
 - b. Hva gjorde du da du fikk bekymringen?
5. Hva er prosessen når en ansatt i barnehagen opplever bekymring for et barn?
 - a. Hvordan var samarbeidet i personalgruppa?
 - b. Hvordan opplevde du din rolle i samarbeidet?
6. På hvilke måter arbeider barnehagen som organisasjon for å heve kompetansen i personalgruppen?
 - a. Har alle i personalet kunnskaper om hvordan en kan forebygge og oppdage omsorgssvikt?
7. Hvordan arbeidet dere med å ivareta barnet i denne prosessen?
 - a. Har du noen eksempler?

EKSTERNT SAMARBEID

8. Hvilke instanser er det aktuelt å samarbeide med i tilfellene dere blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?
 - a. Har dere eksempler på samarbeid?

- b. Hvordan opplevde du samarbeidet?
 - c. Hva mener du fungerer godt? Evt. Hva savner du i et slik samarbeid?
9. Hvordan var dette samarbeidet?
 10. Hva var din rolle i samarbeidet?
 11. Hvordan opplevde du samarbeidet?

FORELDRESAMARBEID

12. Kan du fortelle om foreldresamarbeid i situasjonene dere blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?
13. Kan du si noe om hvilke bekymringer som deles med foreldre, og hvilke som meldes direkte til barnevernet?

Takk for at du tok deg til å bidra i mitt prosjekt! Er det noe du vil tilføye?

7.2: Vedlegg 2: Informasjons – og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Når omsorgssituasjonen til et barn vekker bekymring.»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å *finne ut hvordan barnehagepersonalet arbeider når de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon*. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet vil være å finne ut hvordan dere som del av en personalgruppe arbeider når dere blir bekymret for et barns omsorgssituasjon. Jeg er opptatt av å undersøke hvordan ulike ansatte i barnehagen arbeider, og hvordan deres roller i både eksternt og internt samarbeid fungerer.

Problemstilling for prosjektet er: *Hvordan arbeider barnehagepersonalet dersom de blir bekymret for et barns omsorgssituasjon?*

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Deltagelse i prosjektet innebærer et intervju på 30-40 minutters varighet. Spørsmålene er semi-strukturert, og vil være like for alle informanter. Svarene skriver jeg ned fortløpende. Disse vil videre bli noe av det empiriske grunnlaget for oppgaven min.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 29.04.22

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig (Veileder)

Student

Anne Holla Sivertsen

anne.h.sivertsen@dmmh.no

Amalie Kverneng Sandnes

Sandnesamalie@outlook.com

Elisabeth Walsøe Lehn

elisabeth.w.lehn@dmmh.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «når omsorgssituasjonen til et barn vekker bekymring?». Jeg samtykker til:

å delta i *intervju*

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.